

Flora- en faunatoets t.b.v. het Bestemmingsplan Oude Noorden en Agniesebuurt te Rotterdam

Projectcode

NL.IMRO.0599.BP1101OudeNAgnB

Datum

10-09-2018

Versie

V1

Opdrachtgever

J. Ekkelenkamp (Bureau
bestemmingsplannen)

Paraaf Opdrachtgever:

Opsteller

F. A. van Meurs

Paraaf Opsteller:

Collegiale toetsers

O. van Velthuisen

Paraaf Toetsers:

Samenvatting

Voor het Oude Noorden en Agniesebuurt wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld welke dient te worden getoetst aan vigerende natuur wet- en regelgeving.

Het bestemmingsplan bevat enkele nieuwe ontwikkelingen verspreid in het bestemmingsplangebied. Uitgebreid onderzoek naar flora en fauna wordt op dit moment niet noodzakelijk geacht. Bij ruimtelijke activiteiten die binnen een bestaande bestemming vallen (bijvoorbeeld sloop en nieuwbouw, kap van beplanting) dient voorafgaand aan de uitvoering ervan nog wel flora- en faunaonderzoek te worden uitgevoerd. Indien er in het bestemmingsplan in de toekomst alsnog ontwikkelingen gepland worden, waarbij een bestemmingsplanwijziging of projectbestemmingsplan noodzakelijk is, dan dient opnieuw getoetst te worden aan de Wet natuurbescherming. Eventuele benodigde ontheffingen dienen verkregen en aan voldaan te zijn voordat met de realisatie van de ontwikkelingen begonnen kan worden.

Voor het bestemmingsplan zijn de Verordening ruimte, voor wat betreft het Natuurnetwerk Nederland en de soortenbescherming en gebiedsbescherming onder de Wet natuurbescherming relevant: De meest dichtbij gelegen Natura 2000-gebieden (Oude Maas en Boezems Kinderdijk) liggen buiten de invloedssfeer van mogelijke ruimtelijke ontwikkelingen in het bestemmingsplangebied. Het bestemmingsplan voorziet ook niet in ontwikkelingen die enige impact zullen hebben op deze gebieden. Significante negatieve invloed op de Natuurnetwerk Nederland gebieden en Belangrijke weidevogelgebieden als gevolg van het vaststellen van het consoliderend bestemmingsplan zijn uitgesloten.

In het bestemmingsplangebied zijn potenties voor Huismus en Gierzwaluw aanwezig. Hiernaast is er potentie voor habitatrichtlijnsoorten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Tweekleurige vleermuis en Laatvlieger en voor de Nationaal beschermde Steenmarter. Geadviseerd wordt om bij renovatie, sloop en nieuwbouw gebouwen geschikt te maken voor medebewoning door vleermuizen, Huismussen, Gierzwaluwen of bijen (natuurinclusief bouwen). Kansen voor natuur liggen met name bij het ontwikkelen van schuil- en voortplantingsplaatsen voor vissen in de Delfshavense Schie. De onder de Wet natuurbescherming geregelde bescherming van houtopstanden valt buiten deze toetsing.

Bij ruimtelijke ingrepen die plaats vinden binnen bestaande bestemmingen (zoals het slopen van gebouwen, ingrijpende renovatie, herinrichting, werkzaamheden in of aan waterlopen of de oevers daarvan of rooiwerkzaamheden) is voorafgaand aan de werkzaamheden een onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming verplicht.

Voor alle in deze rapportage genoemde ontwikkelingen, behalve voor de Vlethoek, is een onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming nodig.

De verwachting is dat bij het toepassen van de juiste mitigatie een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming verkregen kan worden.

Met inbegrip van bovenstaande is de conclusie dat het bestemmingsplan 'aanvaardbaar' is vanuit het oogpunt van de Wet natuurbescherming en andere kaders m.b.t. natuur.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	6
2. Planbeschrijving	7
2.1 Bestemmingsplangebied	7
2.2 Mogelijk te maken ontwikkelingen	8
2.2.1 Hoek Bergweg/Soetendaalseweg	8
2.2.2 Hammerstraat 15	8
2.2.3 Hooglandstraat	8
2.2.4 Vinkenstraat	8
2.2.5 Hartenruststraat	8
2.2.6 Wolstraat	8
2.2.7 Vlethoek	8
2.2.8 Supermarkt Noorderboulevard	8
2.2.9 Erasmusstraat 2/10	9
2.2.10 Burgemeester Roosstraat 37/51	9
2.2.11 Tuin van Noord	9
2.2.12 Noordsingel 250	9
2.2.13 Benthemstraat 30	9
2.2.14 Hofbogen	9
2.2.15 Stroveer	9
2.2.16 Waterberging Agniesebuurt	9
3. Wetgeving en beleid	11
3.1 Het bestemmingsplan en natuurwetgeving	11
3.2 Aanbevelingen vanuit wetgevend kader	12
3.3 Natuurnetwerk Nederland (voormalige EHS en PEHS)	12
3.4 Rotterdamse Natuurkaart	13
3.5 Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie	15
4. Beschrijving natuurwaarden in het bestemmingsplangebied	16
4.1 Algemene beschrijving	16
4.2 Eerder onderzoek	16
4.3 Verkennend veldonderzoek	17
4.4 Natuurdatabase Rotterdam, overige bronnen en verkennend veldonderzoek	17

4.4.1 Soorten Vogelrichtlijn	17
4.4.1.1 Jaarrond beschermde nesten	17
4.4.1.2 Niet jaarrond beschermde nesten en algemene vogels	18
4.4.2 Soorten Habitatrichtlijn	18
4.4.2.1 Vleermuizen	18
4.4.2.2 Grondgebonden zoogdieren	18
4.4.2.3 Reptielen en amfibieën	19
4.4.2.4 Vissen	19
4.4.2.5 Overige soortgroepen	19
4.4.3 Nationaal beschermde soorten	19
4.4.3.1 Grondgebonden zoogdieren	19
4.4.3.2 Vissen	19
4.4.3.3 Reptielen en amfibieën	19
4.4.3.4 Planten	19
4.4.3.5 Overige soortgroepen	19
4.4.4 Aandachtssoorten	20
4.4.4.1 Vissen	20
4.4.4.2 Planten	20
4.4.4.3 Overige soortgroepen	20
4.5 Zorgplicht	20
5. Gevolgen voor natuurgebieden en flora en fauna	21
5.1 Beschermde en waardevolle natuurgebieden	21
5.2 Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen in het kader van beschermde soorten	21
5.3 Door het bestemmingsplan mogelijk te maken ontwikkelingen	21
5.3.1 Algemeen	21
5.3.2 Hoek Bergweg/Soetendaalseweg	21
5.3.3 Hammerstraat 15	21
5.3.4 Hooglandstraat	22
5.3.5 Vinkenstraat	22
5.3.6 Hartenruststraat	22
5.3.7 Wolstraat	22
5.3.8 Vlethoek	22
5.3.9 Supermarkt Noorderboulevard	23
5.3.10 Erasmusstraat 2/10	23
5.3.11 Burgemeester Roosstraat 37/51	23
5.3.12 Tuin van Noord	23
5.3.13 Noordsingel 250	23
5.3.14 Benthemstraat 30	24
5.3.15 Hofbogen	24
5.3.16 Stroveer	24

5.3.17 Waterberging Agniesebuurt	24
6. Kansen door de ontwikkelingen	25
6.1 Duurzaamheid	25
6.2 Vergroten biodiversiteit	25
6.3 Motie Kaders voor natuurinclusief bouwen	25
7. Conclusies en aanbevelingen	27
Literatuurlijst	28
Bijlage 1: Foto's bestemmingsplangebied	29
Bijlage 2: Wetgevende kaders	31
Wet natuurbescherming	31
Bescherming van gebieden	31
Bescherming van soorten	32
Bescherming van houtopstanden	33
Zorgplicht	33

1. Inleiding

Het nieuwe bestemmingsplan 'Oude Noorden en Agniesebuurt' welke in 2018/2019 wordt opgesteld, vervangt het huidige bestemmingsplan '596 Agniesebuurt' (vastgesteld in 2010), bestemmingsplan '631 Oude Noorden', vastgesteld 2010 en '2077 Tuin van Noord', vastgesteld in 2014. Het nieuwe bestemmingsplan voegt de drie bestemmingsplannen samen. De aanleiding is dat de nu geldende bestemmingsplannen aan vernieuwing toe zijn. Het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan gebeurt in het kader van het meerjarenprogramma voor de actualisering van bestemmingsplannen. Daarnaast spelen er in het bestemmingsplangebied ontwikkelingen die aanleiding geven tot herziening van de ter plaatse geldende bestemmingsplannen.

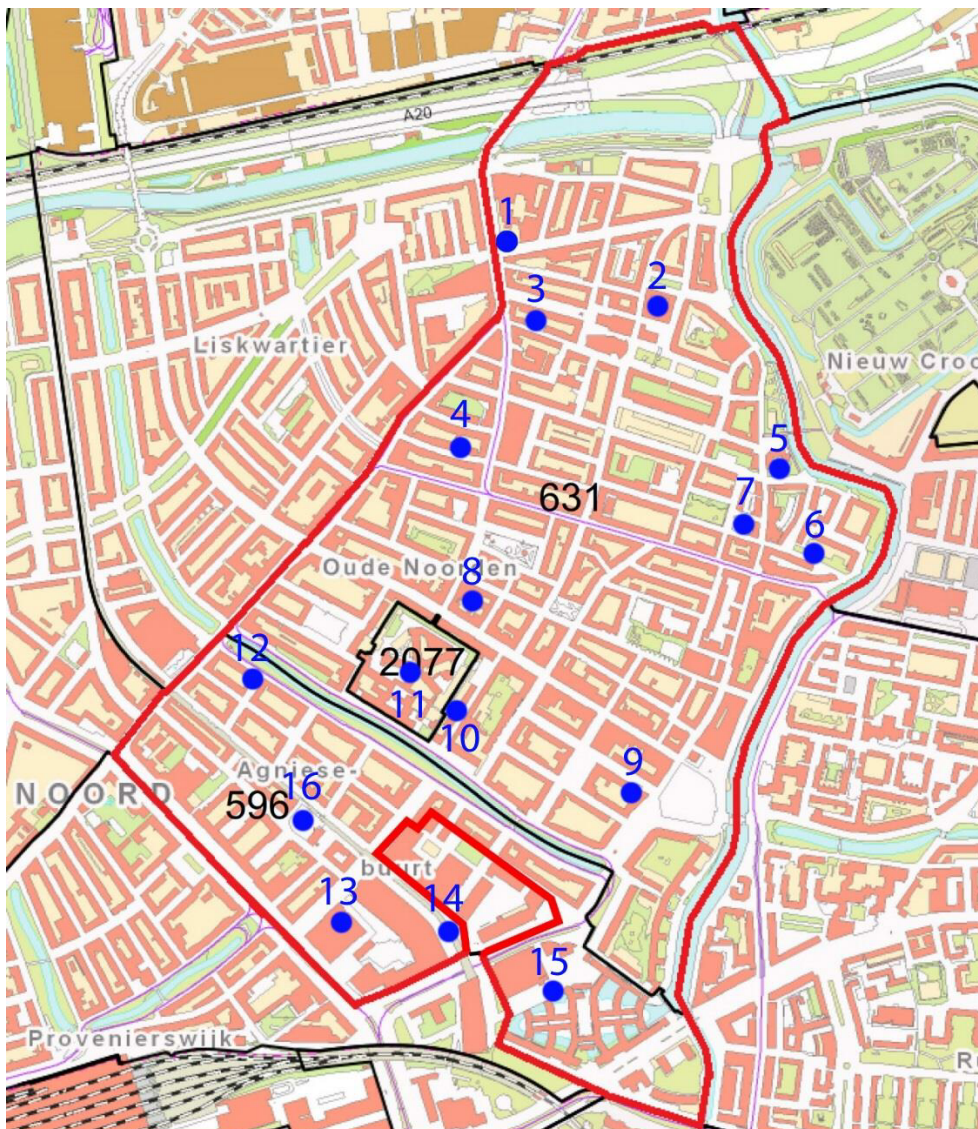
Een nieuw opgesteld bestemmingsplan of een wijziging of actualisatie van een bestaand bestemmingsplan dient getoetst te worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving en mag hier geen tegenstrijdigheden mee opleveren. Het onderzoek heeft tot doel in beeld te brengen welke natuurwaarden in de huidige situatie binnen het beoogde bestemmingsplan aanwezig zijn en potentiële conflicten die kunnen optreden bij toekomstige ontwikkelingen. Het betreft hier de:

- Juridische kaders: Wet natuurbescherming;
- Beleidskaders: Natuurnetwerk Nederland (PEHS), Rotterdams duurzaamheidsbeleid, Rotterdams ecologiebeleid.

2. Planbeschrijving

2.1 Bestemmingsplangebied

Het bestemmingsplangebied ligt in het noordelijk deel van Rotterdam. De noordgrens wordt globaal gevormd door het spoor langs de A20. De oostgrens ligt ter plaatse van de Rotte. De westgrens wordt bepaald door de Bergweg. Aan de zuidzijde wordt het bestemmingsplangebied begrensd door de Goudsesingel, Heer Bokelweg en de Schiekade.

Afbeelding 1 : Het bestemmingsplangebied is met een rode contour weergegeven. Blauw gemarkeerd de ontwikkellocaties binnen het bestemmingsplangebied. De cijfers verwijzen naar de tekst in paragraaf 2.2. Bron: Startnotitie Bestemmingsplan 'Oude Noorden en Agniesebuurt' 23-02-18.

Het bestemmingsplan is in hoofdzaak conserverend van karakter. Wel zullen er wat afwijkingen zijn ten opzichte van de vigerende bestemmingsplannen. Deze zijn beschreven in de Startnotitie Bestemmingsplan 'Oude Noorden en Agniesebuurt' 23-02-18 en in de Lijst van projecten Oude Noorden en Agniesebuurt. Voor de in het plangebied aanwezige natuurwaarden zijn vooral fysieke ingrepen aan gebouwen en buitenruimte relevant. Hieronder worden alle door het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen kort benoemd

2.2 Mogelijk te maken ontwikkelingen

2.2.1 Hoek Bergweg/Soetendaalseweg

Dit braakliggende terrein aan de Bergweg en ten noorden van de Soetendaalseweg (1 op Afbeelding 1) zal conform de huidige gemengde bestemming worden bestemd.

2.2.2 Hammerstraat 15

Er zijn plannen om deze maatschappelijke bestemming (dansschool; 2 op Afbeelding 1) te transformeren naar woningen. Onderzocht wordt of dit een gemengde bestemming krijgt.

2.2.3 Hooglandstraat

Het tijdelijk ingerichte bouwterrein ten noorden van de Hooglandstraat (gemeentelijk eigendom; 3 op Afbeelding 1) zal conform de geldende woonbestemming worden opgenomen.

2.2.4 Vinkenstraat

Havensteder heeft een studie verricht naar de sloop/nieuwbouw van de witte woningen aan de noordzijde van de Vinkenstraat (4 op Afbeelding 1). Er is nog geen concreet bouwplan. In het bestemmingsplan wordt de huidige woonbestemming overgenomen. Als er een procedure voor afwijking van het geldende bestemmingsplan wordt doorlopen dan kan dit te zijner tijd worden overgenomen in het nieuwe bestemmingsplan.

2.2.5 Hartenruststraat

De bedoeling is om op deze thans braakliggende ontwikkellocatie (5 op Afbeelding 1) woningen in 6 tot 9 lagen te realiseren. De woonbestemming blijft gehandhaafd.

2.2.6 Wolstraat

Dit park (6 op Afbeelding 1) heeft een woonbestemming. Voor dit gebied is er een initiatief om woningen te bouwen.

2.2.7 Vlethoek

Dit gebied tussen de Vletstraat, Vijlklapperstraat en Vlethoek (7 op Afbeelding 1) is thans ingericht als verblijfsgebied met voetbalkooi. In het geldende bestemmingsplan worden hier woningen in 3 lagen en een parkeervoorziening mogelijk gemaakt. Het staat in de boeken als een zelfbouwkavel.

2.2.8 Supermarkt Noorderboulevard

Dit plan betreft de sloop van twee leegstaande scholen tussen de 2e en 3e Pijnackerstraat, met behoud van de gevel aan de 2e Pijnackerstraat (8 op Afbeelding 1), en nieuwbouw van een

supermarkt en woningen. De cultuurhistorische waarden blijven hierbij behouden. Deze ontwikkeling zal conform de omgevingsvergunning in het bestemmingsplan worden opgenomen.

2.2.9 Erasmusstraat 2/10

Dit braakliggende terrein (9 op Afbeelding 1) heeft een gemengde bestemming. Een bestemmingswijziging van gemengd naar wonen wordt onderzocht. Vooralsnog wordt dit vigerend bestemd.

2.2.10 Burgemeester Roosstraat 37/51

De panden ter plaatse van de Burgemeester Roosstraat 37 t/m 51 (10 op Afbeelding 1) zijn in slechte staat. Mogelijk zullen deze panden worden gesloopt, waarna er wordt herontwikkeld met woningen.

2.2.11 Tuin van Noord

Voor de transformatie van de voormalige gevangenis aan de Noordsingel (11 op Afbeelding 1) is het projectbestemmingsplan Tuin van Noord opgesteld. Er is al een aantal omgevingsvergunningen verleend, deels in afwijking van dit bestemmingsplan. In de komende maanden en jaren wordt nog een aantal omgevingsvergunningen verwacht. Deze besluiten worden verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan.

2.2.12 Noordsingel 250

Er ligt een initiatief om dit leegstaand kantoorgebouw (12 op Afbeelding 1) te ontwikkelen naar woningen. Hiervoor zal naar verwachting een projectbestemmingsplan worden opgesteld.

2.2.13 Benthemstraat 30

Er wordt gesproken om dit kantoor aan de Benthemstraat 30 (13 op Afbeelding 1) te transformeren naar woningen, maar hiervoor zijn nog geen concrete plannen.

2.2.14 Hofbogen

Langs de Vijverhofstraat in de Agniesebuurt is een deel van de Hofbogen gelegen (14 op Afbeelding 1). Voorgesteld wordt om de Hofbogen een vergelijkbare bestemming te geven als in het bestemmingsplan Liskwartier

Het dak (het voormalige spoortracé) krijgt een verblijfsbestemming die een groene semi-openbare inrichting mogelijk maakt, inclusief terrassen. De bogen krijgen een brede gemengde bestemming die verschillende (niet geluidsgevoelige) functies mogelijk maakt. Horeca en detailhandel worden alleen bestemd waar deze aanwezig zijn.

2.2.15 Stroveer

Er bestaan plannen om het complex met woningen aan het Stroveer (Karnemelkshaven; 15 op Afbeelding 1) af te ronden' door aan de Hofdijk woningen te realiseren;

2.2.16 Waterberging Agniesebuurt

In de Agniesebuurt (de globale ligging is gemarkeerd als 16 op Afbeelding 1) loopt een proces met ambities op het vlak van klimaatadaptatie. Samen met het hoogheemraadschap zal de

mogelijkheid en wenselijkheid van het bestemmen van waterberging in stedelijk gebied worden bekeken.

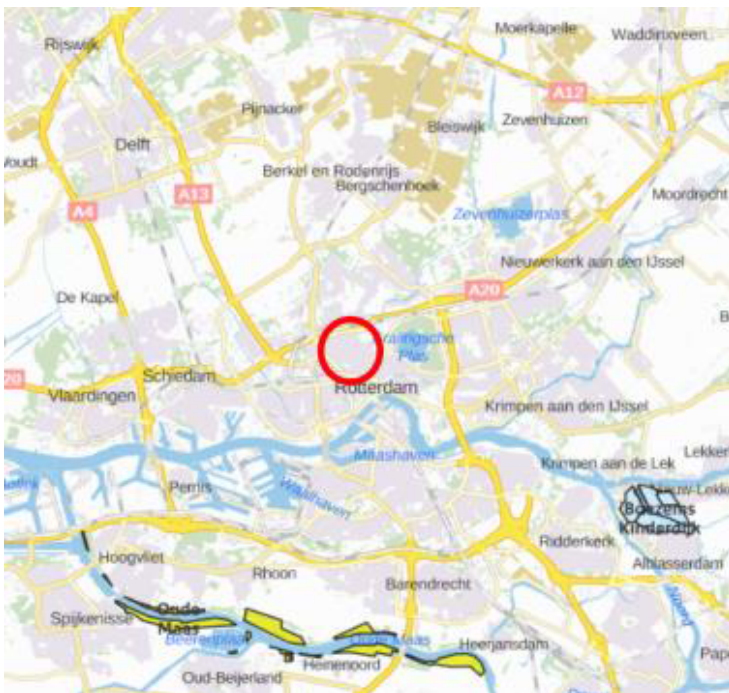
3. Wetgeving en beleid

3.1 Het bestemmingsplan en natuurwetgeving

Per 1 januari 2017 heeft de Wet natuurbescherming onder meer de Flora- en faunawet vervangen. Deze toets is geschreven op basis van de geldende wetgeving conform de Wet natuurbescherming.

De Wet natuurbescherming kent geen procedurele vereisten bij het opstellen van ruimtelijke plannen. In de toelichting van het bestemmingsplan dient te worden gemotiveerd dat het plan aanvaardbaar is vanuit het oogpunt van de Wet natuurbescherming. Het begrip 'aanvaardbaar' betekent dat bij de uitvoering van het plan een vrijstelling geldt of een ontheffing mogelijk is. Bij vaststelling van het (ontwerp) bestemmingsplan dient deze toetsing aan de Wet natuurbescherming en Natuurbeschermingswet dus afgerond te zijn.

Uitgebreid onderzoek naar flora en fauna wordt in dit stadium voor het bestemmingsplangebied niet noodzakelijk geacht. Bij ruimtelijke ontwikkelingen binnen een bestaande bestemming of bij een veranderende bestemming (bijvoorbeeld nieuwbouw of renovatie) dient tijdig voorafgaand aan de werkzaamheden nog wel flora- en faunaonderzoek te worden uitgevoerd naar de specifieke effecten van de betreffende ontwikkeling op potentieel aanwezige beschermde flora en fauna.

Afbeelding 2 : Het bestemmingsplangebied is rood omcirkeld weergegeven. In kleur weergegeven de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden Oude Maas en Boezems Kinderdijk. Bron: <https://calculator.aerius.nl/calculator/#>

Voor het bestemmingsplan Oude Noorden en Agniesebuurt is de Wet natuurbescherming relevant. Het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied zijn de Oude Maas, op ca. 9 km afstand tot het bestemmingsplangebied en Boezems Kinderdijk op circa 9 km afstand. Zie ook Afbeelding 3. Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige habitats liggen op een afstand van tenminste 20 kilometer tot het bestemmingsplangebied (dit betreffen Nieuwkoopse Plassen & De Haek, de Biesbosch en Solleveld & Kapittelduinen). Bron: <https://calculator.aerius.nl/calculator/#>. De in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte activiteiten hebben op voorhand geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van dit Natura 2000 gebied.

3.2 Aanbevelingen vanuit wetgevend kader

Het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om na te gaan in hoeverre nader onderzoek en/of een ontheffing noodzakelijk is bij nieuwe ontwikkelingen, zoals sloop en ingrijpende renovaties, maar ook bij wijzigingen in watergangen/partijen en het rooien van bomen en struiken. Dit dient voorafgaand aan de uitvoering te gebeuren en geldt bij alle ruimtelijke ontwikkelingen, ongeacht of deze binnen het bestemmingsplan mogelijk zijn. Mogelijk worden n.a.v. de voorgenomen ontwikkeling eisen gesteld aan de uitvoering en geldt een compensatieplicht. Het is aan te bevelen hier in een vroeg stadium rekening mee te houden.

Daarnaast geldt bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling altijd de zorgplicht conform de Wet natuurbescherming.

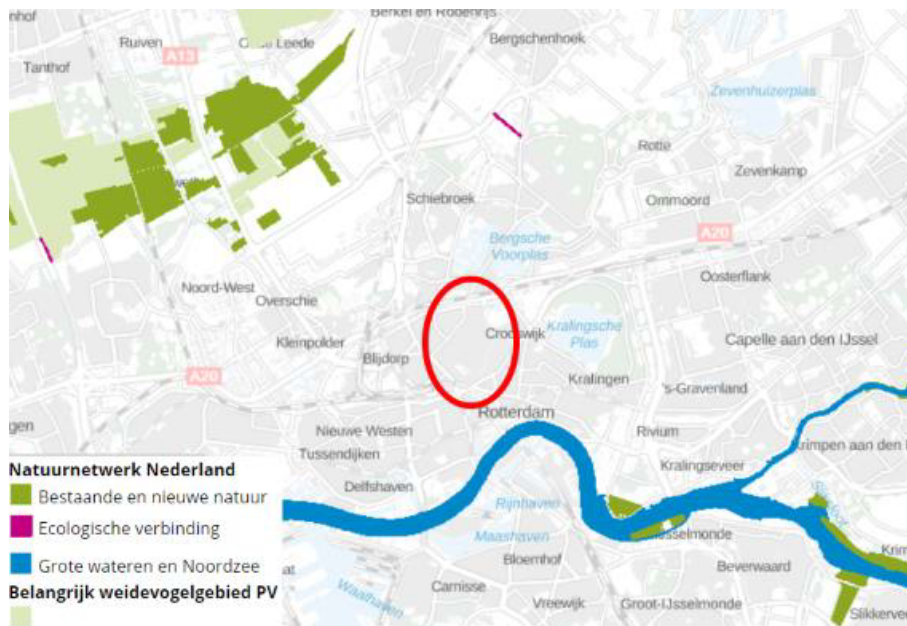
3.3 Natuurnetwerk Nederland (voormalige EHS en PEHS)

Het meest nabij gelegen Natuurnetwerk Nederland (NNN) is de Nieuwe Maas, op ca. 1,0 kilometer ten noorden van het bestemmingsplangebied (blauw op Afbeelding 4). De Nieuwe Maas heeft als beheertype N02.01 Rivier.

Het meest nabij gelegen Belangrijk Weidevogelgebied is de Polder Schieveen, op ca. 4,4 km ten noordwesten van het bestemmingsplangebied (lichtgroen op Afbeelding 4).

Het bestemmingsplan voorziet in de huidige vorm geen ontwikkelingen binnen NNN-gebieden en Belangrijke Weidevogelgebieden.

Derhalve treedt op voorhand geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden.

Afbeelding 3 : Het bestemmingsplangebied Oude Noorden/Agniesebuurt is met een rode contour weergegeven. In kleur weergegeven het Natuurnetwerk Nederland en de Belangrijke Weidevogelgebieden. Bron: <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>

3.4 Rotterdamse Natuurkaart

Op 18 maart 2014 is door B&W de Rotterdamse Natuurkaart vastgesteld. In dit beleidsinstrument zijn de ambities van de gemeente Rotterdam op het gebied van de ecologie en natuur vastgelegd. Ingezet wordt op het verbinden van gebieden waar ecologische kwaliteit aanwezig is. In het kaartgedeelte van de Rotterdamse Natuurkaart (Afbeelding 5) is de ecologische structuur van de gemeente Rotterdam op hoofdlijnen weergegeven. De Natuurkaart is een instrument om ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen. De kaart geeft kerngebieden waar hoge ecologische waarden aanwezig zijn of verwacht kunnen worden en de reeds aanwezige verbindingzones tussen deze kerngebieden en de verbindingzones met het Natuurnetwerk. De Rotterdamse Natuurkaart signaleert ook de knelpunten in de ecologische structuur. In de Rotterdamse Natuurkaart is geen verbinding gemaakt met het Rotterdamse duurzaamheidsbeleid. Op deze natuurkaart is te zien dat de Rotte en de Noordsingel deel uit maken van de Groene Wijkdooradering. De Rotte en het Noorderkanaal maken tevens deel uit van het Waternetwerk. Ze verbinden grotere groengebieden langs de stadsrand met elkaar en zorgen er ook voor dat flora en fauna zich goed kunnen verspreiden. De A20 wordt gekenmerkt als een Droog lint, waarbij de flankerende groenstructuren worden gekenmerkt als Parkbos. Overige elementen worden binnen het bestemmingsplangebied niet weergegeven.

Afbeelding 4 : Het bestemmingsplangebied Oude Noorden en Agniesebuurt (globale begrenzing met rode lijn gemarkeerd) met omliggende groene gebieden zoals opgenomen in de Natuurkaart Rotterdam. Bron: Natuurkaart Rotterdam

Kansen voor vergroting van de biodiversiteit zijn hier te vinden in:

- *Aanleg bloemrijke bermen.* Tussen het water en de straten ter plaatse van de Noordsingel kunnen bloemrijke stroken worden aangelegd en extensief worden beheerd. Deze bloemrijke stroken bieden kansen voor planten, insecten, kleine grondgebonden zoogdieren en vogels.
- *Vernieuwing kademuren.* Langs de kade aan de Rotte zijn groeiplaatsen van steenbreekvaren en muurvaren aanwezig. Deze groeiplaatsen bieden ook kansen voor meer bedreigde muurvegetatie.
- *Aanleg natuurvriendelijke oevers en overige maatregelen voor verbetering waterkwaliteit.* In de oeverzones van de Rotte en het Noorderkanaal kunnen vispaaiplaatsen worden aangelegd. Hiermee kan een bijdrage worden geleverd aan de ecologische biodiversiteit.
- *Ecologische verbindingen.* Daarnaast kunnen verbindingen worden aangelegd tussen deze gebieden. Gedacht kan worden aan het realiseren van een ecologische verbinding tussen de Noordsingel via het Noordplein met de Rotte. Hier zijn al bomen aanwezig. In deze structuur kunnen bijvoorbeeld bloembakken met inheemse planten en inheems struweel geplaatst worden. Daarnaast kan ook worden bekeken of de kleine buurtparkjes en parkjes waar stadslandbouw plaatsvindt, met elkaar en met de grotere groenstructuren kunnen worden verbonden.
- *Natuurinclusief bouwen en renoveren.* De oude stadswijken bieden tal van verblijfsmogelijkheden voor gebouwbewonende fauna, zoals de strikt beschermde Huismus, Gierzwaluw en diverse soorten vleermuizen. Renovatie, isolatie en nieuwbouw bieden hier kansen om natuurinclusief te werken. Vogelnestkasten en vleermuiskasten

kunnen worden ingebouwd. Ook kunnen daken en blinde gevels worden vergroend. Zie ter illustratie Afbeelding 6.

Afbeelding 5 : Een groene gevel boven een dierenwinkel op de kruising van het 3^e Pijnackerplein en Gerard Scholtenstraat. Foto: Ecoresult B.V.

3.5 Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie

In het Programma Duurzaam 2015 – 2018 zijn 10 duurzaamheidsopgaven geformuleerd. Inzetten op vergroten van de biodiversiteit en ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan de volgende van deze duurzaamheidsopgaven:

- Bevorderen van duurzame gebiedsontwikkeling.
- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering.
- Groener maken van de stad.

Ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan deze thema's.

4. Beschrijving natuurwaarden in het bestemmingsplangebied

4.1 Algemene beschrijving

Het bestemmingsplangebied ligt in het noordelijk deel van Rotterdam. De noordgrens wordt globaal gevormd door het spoor langs de A20. De oostgrens ligt ter plaatse van de Rotte. De westgrens wordt bepaald door de Bergweg. Aan de zuidzijde wordt het bestemmingsplangebied begrensd door de Goudsesingel, Heer Bokelweg en de Schiekade.

Het plangebied is een oude vooroorlogse stadswijk, ontwikkeld vanaf circa 1870, met de aanleg van de Noordsingel. Een groot deel van het bestemmingsplangebied is gebouwd in de eerste 50 jaar. Na de Tweede Wereldoorlog is vooral het zuidelijk deel van het bestemmingsplangebied opnieuw opgebouwd. Tenslotte zijn verspreid in het bestemmingsplangebied panden tijdens de stadsvernieuwing in de jaren 80 van de vorige eeuw gesloopt en heeft hier nieuwbouw plaatsgevonden. De noordgrens wordt grofweg bepaald door de spoorlijn tussen Rotterdam en Utrecht en de verhoogd aangelegde A20 met haar met bomen begroeide taluds, en het ten zuiden ervan gelegen Noorderkanaal. De Rotte langs de oostgrens betreft een oude veenstroom, tegenwoordig een bekade rivier.

Het bestemmingsplangebied wordt doorkruisd door de Hofbogen, een oud spoorviaduct.

Tegenwoordig rijden er geen treinen meer over. In de ruimten onder het viaduct zijn diverse ondernemingen gevestigd.

De bebouwing binnen het plangebied is gevarieerd, van grondgebonden woningen, tot appartementencomplexen en appartementengebouwen, en bedrijfspanden. In de plinten van de woonbebouwing zijn vooral ingericht als winkel of horeca. Verschillende gebouwen, vooral de naoorlogse bebouwing hebben platte daken. Overige bebouwing heeft een combinatie van platte daken en schuine daken met dakpannen.

Verspreid zijn kleine wijkparkjes aanwezig en zijn braakliggende locaties omgevormd tot groenstrookjes ingericht als parkje, speeltuin of stadslandbouwterrein. Het overig groen bestaat verder overwegend uit de binnentuinen en straat- en laanbomen.

Open water in het bestemmingsplangebied wordt gevormd door de Rotte, het Noorderkanaal en de Noordsingel.

4.2 Eerder onderzoek

Binnen en grenzend aan het bestemmingsplangebied zijn, voor zover bekend, twee eerdere recente onderzoek uitgevoerd:

- Eindrapport beschermde vleermuizen, broedvogels en planten in en direct rond de Tuin van Noord te Rotterdam (Adviesbureau Mertens, 2012). De aanleiding voor dit verkennend onderzoek is de verbouwing van de gevangenis aan de Noordsingel tot appartementen. Tijdens dit aanvullend onderzoek werden nestplaatsen van Huismus aangetroffen onder de daken van de voormalige gevangenis. Op een aantal muren werden groeiplaatsen van Tongvaren aangetroffen. Daarnaast functioneert dit gebied als niet-essentieel foeragegebied voor Gewone dwergvleermuis. Bij de planuitvoering

diende rekening gehouden te worden met het broedseizoen, dienen nieuwe verblijfplaatsen te worden gerealiseerd, en moesten de groeiplaatsen van Tongvaren worden geïntegreerd. Zorgplicht was daarnaast van toepassing.

- Natuurtoets. In het kader van de Wet natuurbescherming en Verordening ruimte. Plangebied: Notarieel Archief Rotterdam, Rotterdam. (Keyzer, 2017). Op grond van deze natuurtoets zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten, Habitatrichtlijnsoorten en niet vrijgestelde Nationaal beschermde soorten afwezig binnen het betreffende plangebied.

Verdere onderzoeken binnen het bestemmingsplangebied niet bekend. Wel zijn op basis van meldingen aanwijzingen voor vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis aanwezig in meerdere gebouwen binnen het bestemmingsplangebied.

4.3 Verkennend veldonderzoek

In opdracht van de Gemeente Rotterdam is door een deskundig ecooloog van Ecoresult B.V. op 9 juli en 28 augustus 2018 het bestemmingsplangebied globaal bekeken op aanwezigheid en potenties voor beschermde soorten en de algehele natuur kwaliteit en kwantiteit (zie bijlage 1 voor foto's). Het plangebied is, vanwege het niet kunnen betreden van bedrijfsterreinen en afgesloten binnentuinen, enkel vanaf de openbare weg bekeken. De bevindingen van dit veldbezoek komen terug in de algemene beschrijving in hoofdstuk 4.1. Daar waar het soort specifieke bevindingen betreft zijn deze additioneel opgenomen in de paragrafen van de natuurdatabase Rotterdam, 4.4.1 t/m 4.4.5.

4.4 Natuurdatabase Rotterdam, overige bronnen en verkennend veldonderzoek

Voor een verdere indicatie van natuurwaarden is gebruik gemaakt van de database Natuur op GISWEB en diverse onderzoeken die zijn uitgevoerd in het bestemmingsplangebied. Hierin zijn alle waarnemingen flora en fauna opgenomen binnen gemeente Rotterdam van de afgelopen jaren (2008-2013). Uit de database blijkt dat binnen het bestemmingsplangebied onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten zijn aangetroffen (zie komende paragrafen). Wel zijn grenzend aan het bestemmingsplan enkele beschermde soorten aangetroffen. Behalve waarnemingen van in de Wet natuurbescherming beschermde soorten planten en dieren zijn in de natuurdatabase ook waarnemingen van rode lijst soorten opgenomen. Rode lijst soorten zijn niet strikt beschermd middels de Wet natuurbescherming. Het zijn soorten die in Nederland bedreigd zijn. Rode lijst soorten zijn indicatief voor hogere natuurwaarden.

4.4.1 Soorten Vogelrichtlijn

4.4.1.1 Jaarrond beschermde nesten

In de natuurdatabase zijn in het bestemmingsplangebied waarnemingen van vogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig. Dit betreft meerdere waarnemingen van Huismus, Gierzwaluw en Grote gele kwikstaart. Voor Grote gele kwikstaart is het plangebied ongeschikt. Het betreffen alle najaars- en winterwaarnemingen van migrerende en overwinterende dieren. Voor Huismus is in het bestemmingsplangebied potentieel geschikt habitat voor voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig (bebouwing, (volks-) tuinen, pleinen, jaarrond groen struweel,

voedselaanbod). Met name de aanwezigheid van bebouwing welke zeer geschikt is voor huismus (schuine daken met dakpannen bieden geschikte verblijfplaatsen, groene tuinen bieden voedsel en veiligheid) en de aard van de bouwconstructies van de bebouwing binnen het plangebied en de aanwezigheid van schuilgelegenheid in de vorm van struweel en opslag bieden geschikte mogelijkheden voor verblijfplaatsen en functioneel leefgebied. Voor Gierzwaluw is het bestemmingsplangebied eveneens geschikt, vanwege de ligging in een oudere woonwijk. Onder meer schuine daken met dakpannen bieden geschikte verblijfplaatsen. Voor overige vogels met jaarrond beschermde jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen in gebouwen en voor vogels met jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen in bomen is het plangebied ongeschikt.

4.4.1.2 Niet jaarrond beschermde nesten en algemene vogels

Naast deze beschermde soorten kunnen algemene en minder algemene boom-, struweel-, gebouw- en dakbroedende vogelsoorten in het bestemmingsplangebied verwacht worden, zoals Spreeuw, Wilde eend, Meerkoet, Pimpelmees, Koolmees, Turkse Tortel en Houtduif.

4.4.2 Soorten Habitatrichtlijn

4.4.2.1 Vleermuizen

In de natuurdatabase is in het bestemmingsplangebied zijn waarnemingen van vleermuizen bekend. Dit betreffen waarnemingen van Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis. Het is zeer aannemelijk dat deze waarnemingen een verre van compleet beeld van de aanwezigheid van vleermuizen in het bestemmingsplangebied schetst. In dit stedelijk gebied en met name langs watergangen en in oudere wijken kunnen ook de Kleine dwergvleermuis, Laatvlieger en Tweekleurige vleermuis voorkomen. Nagenoeg alle bebouwing in het bestemmingsplangebied is geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. De overgrote meerderheid van de bebouwing bevat open stootvoegen, ventilatiespleten, dilatatievoegen en/of metalen dakstrips welke toegang verschaffen tot de spouwmuur en nissen in de gevels. Hier is potentie voor winter-, zomer-, paar- en kraamverblijfplaatsen aanwezig. Verspreid in het bestemmingsplangebied is hoogbouw en zijn massieve gebouwcomplexen (zoals schoolgebouwen en appartementencomplexen) aanwezig. Deze zijn geschikt als massawinterverblijfplaats voor met name gewone dwergvleermuis. Voor de meeste boombewonende vleermuizen is het bestemmingsplangebied redelijkerwijs ongeschikt. Forsere bomen in donkere tuinen en langs de A20 zijn, in geval ze holten bevatten, potentieel geschikt voor paarverblijfplaatsen en zomerverblijfplaatsen voor Ruige dwergvleermuis. Binnen het bestemmingsplangebied bevinden zich meerdere lijnvormige structuren (kaden, gevellijnen, parken en tuinen) die door vleermuizen gebruikt kunnen worden als functioneel leefgebied als foerageergebied en/of (essentiële) vliegroute. Voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes zijn in de Wet natuurbescherming strikt beschermd.

4.4.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Het bestemmingsplangebied is ongeschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren, opgenomen in de Habitatrichtlijn, zoals Bever, Noordse woelmuis en Otter. Geschikt habitat voor deze soorten is afwezig.

4.4.2.3 Reptielen en amfibieën

Het bestemmingsplangebied is ongeschikt voor habitatrictlijnsoorten reptielen en amfibieën, zoals Rugstreeppad, Heikikker, Kamsalamander en Muurhagedis.

4.4.2.4 Vissen

Open water is verspreid aanwezig binnen het bestemmingsplangebied. Deze watergangen zijn ongeschikt voor vissen uit de Habitatrictlijn (zoals Houting en Atlantische Steur).

4.4.2.5 Overige soortgroepen

Vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van overige habitatrictlijnsoorten (zoals Rivierrombout, Gevlekte witsnuitlibel en Groene glazenmaker) worden op basis van habitatvereisten en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht binnen het bestemmingsplangebied.

4.4.3 Nationaal beschermde soorten

4.4.3.1 Grondgebonden zoogdieren

In het bestemmingsplangebied kunnen Nationaal beschermde grondgebonden zoogdieren worden verwacht. Dit betreffen soorten waarvoor in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling geldt. Met name Egel, Konijn, Vos en meerdere soorten (spits)muizen kunnen zich goed handhaven in de stad, met parken en een stedelijke omgeving. De Steenmarter wordt sinds enige jaren in de wijdere omgeving van het plangebied waargenomen¹. Geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen zijn in het bestemmingsplangebied, voor zover bekend, afwezig. Het plangebied kan worden gebruikt als functioneel leefgebied (jachtgebied). Er dient rekening mee te worden dat het bestemmingsplangebied in potentie geschikt is voor vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van Steenmarter.

4.4.3.2 Vissen

Open water is verspreid aanwezig binnen het bestemmingsplangebied. Deze watergangen zijn ongeschikt voor Nationaal beschermde soorten vissen (zoals de Grote modderkruiper).

4.4.3.3 Reptielen en amfibieën

In het bestemmingsplangebied kunnen nationaal beschermde amfibieën worden verwacht waarvoor in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling geldt. Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander. Ook Meerkikker en Bastaardkikker komen voor in deze gevarieerde stadsrand.

4.4.3.4 Planten

Oude (kalkrijke) muren zijn aanwezig. Hierdoor is geschikt habitat aanwezig voor muurplanten, zoals Blaasvaren, Schubvaren en Muurbloem. Het plangebied is ongeschikt voor andere Nationaal beschermde vaatplanten.

¹ <https://waarneming.nl/>

4.4.3.5 Overige soortgroepen

Overige nationaal beschermde soorten worden op basis van habitatvereisten en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht binnen het bestemmingsplangebied.

4.4.4 Aandachtssoorten

4.4.4.1 Vissen

Open water is verspreid aanwezig binnen het bestemmingsplangebied. In deze wateren kunnen de volgende Aandachtssoorten worden aangetroffen (Alver, Bittervoorn, Kleine modderkruiper, Kroeskarper en Vetje).

4.4.4.2 Planten

In het bestemmingsplangebied komt één aandachtsoort voor: Stijf hardgras. Meerdere groeiplaatsen zijn aanwezig aan de Zaagmolenkade, nabij de Zaagmolenbrug. Op deze kademuren langs de Rotte en op de Zaagmolenkade zijn tevens groeiplaatsen van Steenbreekvaren, Tongvaren, Zwartsteel aanwezig.

4.4.4.3 Overige soortgroepen

Overige aandachtsoorten worden op basis van habitatvereisten en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht binnen het bestemmingsplangebied.

4.5 Zorgplicht

In het bestemmingsplangebied zijn Nationaal beschermde soorten te verwachten waarvoor in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling geldt. Dit betreffen kleine zoogdieren (Konijn, Mol, Egel, Vos, diverse muizensoorten) en algemene amfibieën (waaronder Gewone pad, en Bruine kikker). Voor deze soorten geldt de Zorgplicht van de Wet natuurbescherming. Deze zorgplicht houdt in dat men bij werkzaamheden met mogelijk negatief effect op planten en dieren, maatregelen dient te nemen (binnen wat redelijkerwijs van men verwacht kan worden) om onnodige schade aan planten of dieren te voorkomen².

² Ministerie van Economische zaken (2016) Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen

5. Gevolgen voor natuurgebieden en flora en fauna

5.1 Beschermd en waardevolle natuurgebieden

Het bestemmingsplangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied, het Natuurnetwerk Nederland en Belangrijke weidevogelgebieden. Het bestemmingsplan voorziet niet in ontwikkelingen die impact zullen hebben op het Natuurnetwerk Nederland en Belangrijke weidevogelgebieden, vanwege de afstand tussen het bestemmingsplangebied en deze gebieden. Significant negatieve invloed op Natura 2000-gebied als gevolg van het nieuwe bestemmingsplan zijn uitgesloten. De in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte activiteiten hebben geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van deze en andere Natura 2000 gebieden. Significant negatieve invloed op het Natuurnetwerk Nederland of Belangrijke weidevogelgebieden als gevolg van het nieuwe bestemmingsplan zijn op basis van de afstand en de aanwezigheid van woonwijken en wegen tussen het bestemmingsplangebied en deze natuurgebieden uitgesloten.

5.2 Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen in het kader van beschermde soorten

De gevolgen voor de aanwezige beschermde flora en fauna door toekomstige, nu nog niet voorziene werkzaamheden die passen binnen de bestemmingen dienen voorafgaand aan de uitvoering van die werkzaamheden getoetst te worden. Hierbij is te denken aan werkzaamheden zoals sloopwerkzaamheden, werkzaamheden aan watergangen, ingrijpende renovatie (naïsolatie gevels, dakbedekking hernieuwen etc.), herinrichting van het plangebied en het herinrichten van het groen of werkzaamheden aan gebouwen en openbare ruimte. In hoofdstuk 4 wordt inzicht gegeven in (potentieel) aanwezige beschermde Habitatrichtlijnsoorten en Vogelrichtlijnsoorten en de Aandachtssoorten.

5.3 Door het bestemmingsplan mogelijk te maken ontwikkelingen

5.3.1 Algemeen

Bij de ontwikkelingen liggen veel kansen voor meer groen in de toepassing van groene gevels, groene kaden en groene bermen en schuil- en voortplantingsplekken voor vissen in open water. Dit kan met name voor insecten, vleermuizen, vogels en vissen meer leefgebied creëren. Hiernaast kan men door te kiezen voor de toepassing van groene daken en gevelgroen met soortenrijke samenstellingen zowel een bijdrage leveren aan de vergroening van de stad als aan de biodiversiteit in de stad.

5.3.2 Hoek Bergweg/Soetendaalseweg

Ter plaatse van deze locatie wordt op termijn gebouwd. Hier kan potentieel essentieel leefgebied voor huismus aanwezig zijn. Onderzoek en toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving is dus nodig alvorens met de herontwikkeling kan worden aangevangen. Bij buitenwerkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen. Het verwijderen en verstoren van bezette nesten leidt tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

5.3.3 Hammerstraat 15

De bebouwing is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van huismus, gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen. Indien renovatie, sloop, of isolatiewerkzaamheden aan de buitenschil (gevels en daken) plaatsvinden is onderzoek en toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving nodig alvorens met de (her-) ontwikkeling kan worden aangevangen.

5.3.4 Hooglandstraat

Ter plaatse van deze locatie wordt op termijn gebouwd. Hier kan potentieel essentieel leefgebied voor huismus aanwezig zijn. Onderzoek en toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving is dus nodig alvorens met de herontwikkeling kan worden aangevangen. Bij buitenwerkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen. Het verwijderen en verstoren van bezette nesten leidt tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

5.3.5 Vinkenstraat

De bebouwing is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van huismus, gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen. Daarnaast kan hier potentieel essentieel leefgebied voor huismus en gebouwbewonende vleermuizen aanwezig zijn. Indien renovatie, sloop, of isolatiewerkzaamheden aan de buitenschil (gevels en daken) plaatsvinden is onderzoek en toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving nodig alvorens met de (her-) ontwikkeling kan worden aangevangen.

5.3.6 Hartenruststraat

Ter plaatse van deze locatie worden op termijn woningen gebouwd. Hier kan potentieel essentieel leefgebied voor huismus aanwezig zijn. Onderzoek en toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving is dus nodig alvorens met de herontwikkeling kan worden aangevangen. Bij buitenwerkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen. Het verwijderen en verstoren van bezette nesten leidt tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

5.3.7 Wolstraat

Ter plaatse van deze locatie worden op termijn woningen gebouwd. Hier kan potentieel essentieel leefgebied voor huismus aanwezig zijn. Onderzoek en toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving is dus nodig alvorens met de herontwikkeling kan worden aangevangen. Bij buitenwerkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen. Het verwijderen en verstoren van bezette nesten leidt tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

5.3.8 Vlethoek

Ter plaatse van deze locatie worden op termijn woningen gebouwd. Deze ontwikkellocatie heeft, als gevolg van de inrichting (overwegend verhard, voetbalkooi, en marginaal struweel) geen essentiële functie voor vogels met jaarrond beschermde nesten en vleermuizen. kan potentieel essentieel leefgebied voor huismus aanwezig zijn. Onderzoek en toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving is niet nodig alvorens met de herontwikkeling kan worden

aangevangen. Bij buitenwerkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen. Het verwijderen en verstoren van bezette nesten leidt tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

5.3.9 Supermarkt Noorderboulevard

De bebouwing is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van huismus, gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen. Daarnaast kan hier potentieel essentieel leefgebied voor huismus en gebouwbewonende vleermuizen aanwezig zijn. Indien renovatie, sloop, of isolatiewerkzaamheden aan de buitenschil (gevels en daken) plaatsvinden is onderzoek en toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving nodig alvorens met de (her-) ontwikkeling kan worden aangevangen.

5.3.10 Erasmusstraat 2/10

Ter plaatse van deze locatie wordt op termijn mogelijk gebouwd. Hier kan potentieel essentieel leefgebied voor huismus aanwezig zijn. In de direct aangrenzende bebouwing zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van Huismus aanwezig. De direct aangrenzende bebouwing is tevens potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van Gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen. Indien nieuwbouw plaatsvindt is onderzoek en toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving nodig alvorens met de (her-) ontwikkeling kan worden aangevangen. Onderzoek en toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving is dus nodig alvorens met de herontwikkeling kan worden aangevangen. Bij buitenwerkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen. Het verwijderen en verstoren van bezette nesten leidt tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

5.3.11 Burgemeester Roosstraat 37/51

De bebouwing is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van huismus, gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen. Daarnaast kan hier potentieel essentieel leefgebied voor huismus en gebouwbewonende vleermuizen aanwezig zijn. Indien renovatie, sloop, of isolatiewerkzaamheden aan de buitenschil (gevels en daken) plaatsvinden is onderzoek en toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving nodig alvorens met de (her-) ontwikkeling kan worden aangevangen.

5.3.12 Tuin van Noord

De bebouwing is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van huismus, gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen. Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen en functioneel leefgebied voor Huismus is aanwezig. Een deel van de bebouwing is reeds onderzocht. Hier zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van Gierzwaluw en vleermuizen aanwezig. Indien renovatie, sloop, of isolatiewerkzaamheden aan de buitenschil (gevels en daken) plaatsvinden ter plaatse van nog niet onderzochte delen van de Tuin van Noord is onderzoek en toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving nodig alvorens met de (her-) ontwikkeling kan worden aangevangen.

5.3.13 Noordsingel 250

De bebouwing is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Indien renovatie, sloop, of isolatiewerkzaamheden aan de buitenschil (gevels en daken) plaatsvinden is onderzoek en toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving nodig alvorens met de (her-) ontwikkeling kan worden aangevangen.

5.3.14 Benthemstraat 30

De bebouwing is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Indien renovatie, sloop, of isolatiewerkzaamheden aan de buitenschil (gevels en daken) plaatsvinden is onderzoek en toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving nodig alvorens met de (her-) ontwikkeling kan worden aangevangen.

5.3.15 Hofbogen

De bebouwing is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Indien renovatie, sloop, of isolatiewerkzaamheden aan de buitenschil (gevels en daken) plaatsvinden is onderzoek en toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving nodig alvorens met de (her-) ontwikkeling kan worden aangevangen. De daken op de Hofbogen lenen zich uitstekend voor groene en ecologische initiatieven.

5.3.16 Stroveer

De bebouwing is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van huismus, gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen. Daarnaast kan hier potentieel essentieel leefgebied voor huismus en gebouwbewonende vleermuizen aanwezig zijn. Indien renovatie, sloop, of isolatiewerkzaamheden aan de buitenschil (gevels en daken) plaatsvinden is onderzoek en toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving nodig alvorens met de (her-) ontwikkeling kan worden aangevangen.

5.3.17 Waterberging Agniesebuurt

In de Agniesebuurt loopt een proces met ambities op het vlak van klimaatadaptatie. Samen met het hoogheemraadschap zal de mogelijkheid en wenselijkheid van het bestemmen van waterberging in stedelijk gebied worden bekeken. Bij buitenwerkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen. Het verwijderen en verstoren van bezette nesten leidt tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Deze ontwikkeling biedt kansen voor meer groen in de toepassing van groene gevels en daken, groene kaden en groene berm. Dit kan met name voor insecten, vleermuizen en vogels meer leefgebied creëren. Hiernaast kan men door te kiezen voor de toepassing van groene daken en gevelgroen met soortenrijke samenstellingen zowel een bijdrage leveren aan de vergroening van de stad als aan de biodiversiteit in de stad leveren aan de vergroening van de stad als aan de biodiversiteit in de stad.

6. Kansen door de ontwikkelingen

6.1 Duurzaamheid

Aan de duurzaamheidsopgaven uit het Programma Duurzaam kan vanuit ecologie op de volgende manier een bijdrage worden geleverd:

- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Bij een grotere stedelijke biodiversiteit neemt de kans op plagen of ziekten door de verandering van het klimaat af omdat het ecologisch systeem dan beter gebufferd is tegen schommelingen. Goede ecologische verbindingen zijn daarom van belang zodat soorten bij klimaatverandering kunnen migreren naar andere plekken in de stad. Bij het ontbreken van ecologische verbindingen kunnen soorten uit het stedelijke ecosysteem verdwijnen omdat ze geen nieuwe biotoop kunnen bereiken. Zoals ook op de natuurkaart Rotterdam is aangegeven liggen in het bestemmingsplangebied kansen voor vergroening.
- Groener maken van de stad. Gezien het hoogstedelijk karakter van het bestemmingsplangebied liggen de voornaamste kansen voor meer groen in de toepassing van groene gevels en daken, groene kaden en groene bermen en schuil- en voortplantingsplekken voor vissen. Dit kan met name voor insecten, vleermuizen, vogels en vissen meer leefgebied creëren. Hiernaast kan men door te kiezen voor de toepassing van groene daken en gevelgroen met soortenrijke samenstellingen zowel een bijdrage leveren aan de vergroening van de stad als aan de biodiversiteit in de stad.

6.2 Vergroten biodiversiteit

Voor gebouwbewonende vleermuizen en gebouwbewonende vogelsoorten liggen er veel kansen bij nieuwbouw. Tegen zeer geringe kosten is nieuwbouw met pannendaken geschikt te maken voor medebewoning door dieren zoals gebouwbewonende Huismussen en Gierzwaluwen. Bij gebouwen hoger dan 5 woonlagen, die voor de Huismus minder aantrekkelijk zijn, kunnen nog wel succesvolle voorzieningen voor Gierzwaluwen gerealiseerd worden. Alle typen gebouwen zijn geschikt te maken voor vleermuizen in het gehele bestemmingsplangebied. Ook bij de renovatie van bestaande gebouwen zijn voorzieningen voor Huismussen en Gierzwaluwen makkelijk te treffen. Naast nestgelegenheid is het voor de Huismus essentieel dat hier ook functioneel leefgebied in de directe omgeving van de nestplaats voor handen is. Het realiseren van broedplekken voor Huismus is in de huidige inrichting voornamelijk kansrijk langs de randen van het plangebied.

Voor vissen kan worden gedacht aan het realiseren van schuil- en voortplantingsgelegenheid in de Rotte, Noordsingel en Noorderkanaal op rustige plekken. Natuurvriendelijke oevers zouden een belangrijke rol kunnen spelen voor watervogels als schuil- en broedplaats en als kraamkamer en overwinteringslocatie voor vissen.

6.3 Motie Kaders voor natuurinclusief bouwen

De gemeenteraad van Rotterdam heeft in november 2017 de motie Kaders voor natuurinclusief bouwen aangenomen. Hierin wordt verzocht kaders te scheppen voor natuurinclusief bouwen en deze kaders te borgen in bouwenvelopen.

Bij veel ontwikkelingen (bijv. uitbreiding en vernieuwing van de infrastructuur, watermanagement en stedenbouwkundige ontwikkeling) is het mogelijk natuurvriendelijk te ontwerpen. Daarbij wordt in de ontwerpfase rekening gehouden met mogelijkheden om leefgebieden van natuurlijke soorten te behouden, verstoring te minimaliseren en (waar mogelijk) nieuwe leefgebieden toe te voegen.

Ten behoeve van het bestemmingsplan kan worden gedacht aan:

- *Aanleg bloemrijke bermen.* In het bestemmingsplangebied kunnen bloemrijke stroken worden aangelegd en extensief worden beheerd. Deze bloemrijke stroken bieden kansen voor planten, insecten, kleine grondgebonden zoogdieren en vogels.
- *Aanleg natuurvriendelijke oevers en overige maatregelen voor verbetering waterkwaliteit.* In de oeverzones van watergangen en waterpartijen kunnen vispaaiplaatsen worden aangelegd. Hiermee kan een bijdrage worden geleverd aan de ecologische biodiversiteit.
- *Overige kansen.* De ontwikkelingen bieden ook kansen om extra natuurwaarden te ontwikkelen. Te denken valt aan insectenhôtels, vleermuisverblijfplaatsen en nestgelegenheden in nieuwbouw- en renovatieprojecten en de realisatie van boombeplanting, gevelbeplanting, daktuinen, soortenrijke groene daken, hagen. Nieuwbouw kan worden gerealiseerd met schuine daken met dakpannen, waardoor geschikte verblijfplaatsen kunnen worden gerealiseerd voor huismus en gierzwaluw. In gevels kunnen open stootvoegen worden aangebracht, welke aan vleermuizen toegang kunnen bieden tot de spouwruimte. Openbaar groen en andere gemeentelijke terreinen kunnen tenslotte natuurlijker beheerd worden.
- *Tijdelijke natuur.* Op braakliggende terreinen kan tijdelijke natuur en stadslandbouw (mits ecologisch beheerd) worden gerealiseerd. Zie Afbeelding 7. Te denken valt aan bloemrijke vegetatie en struweel, mogelijk ook poelen voor amfibieën.

Afbeelding 6 : Een groene invulling op een braakliggende locatie aan de Hooglandstraat binnen het bestemmingsplangebied. Foto: Ecoresult B.V.

7. Conclusies en aanbevelingen

- In het bestemmingsplangebied zijn potenties voor Huismus en Gierzwaluw aanwezig.
- In het bestemmingsplangebied zijn potenties aanwezig voor de habitatrictlijnsoorten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Meervleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis en Watervleermuis.
- Het vaststellen van het bestemmingsplan heeft geen invloed op het Natuurnetwerk Nederland en Beschermdde weidevogelgebieden nabij het plangebied, vanwege de grote afstand tussen het bestemmingsplangebied en deze gebieden.
- Het vaststellen van het bestemmingsplan heeft geen invloed op het Natuurnetwerk Nederland nabij het plangebied en nabijgelegen Natura 2000 gebieden, vanwege de grote afstand tussen het bestemmingsplangebied en deze gebieden.
- Voor vrijwel alle (behalve voor de Vlethoek) door het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen is onderzoek in het kader van en toetsing aan de Wet natuurbescherming nodig, zie paragraaf 5.3.
- Indien ontwikkelingen worden voorzien die afwijken van het bestemmingsplan dient het effect hiervan op beschermde en waardevolle gebieden en beschermde en aandachtsoorten te worden onderzocht en getoetst.
- Ontwikkelingen die binnen bestaande bestemmingen plaats vinden dienen op projectniveau getoetst te worden aan de relevante natuurwetgeving.
- Uitgangspunt bij deze ontwikkelingen is dat voldoende mitigerende maatregelen worden getroffen, waardoor het verkrijgen van een ontheffing van de Wet natuurbescherming mogelijk is.
- Geadviseerd wordt om bij renovatie of nieuwbouw gebouwen geschikt te maken voor medebewoning door vleermuizen, Huismussen, Gierzwaluwen of insecten (natuurinclusief bouwen).
- Kansen voor natuur liggen met name bij het ontwikkelen van schuil- en voortplantingsgelegenheid in watergangen, bloemrijke bermen, groene daken en gevels.
- Het bestemmingsplan, met inbegrip van bovenstaande, is 'aanvaardbaar' vanuit het oogpunt van de Wet natuurbescherming.

Literatuurlijst

Literatuur:

- 1) Anon., 2010. *Bestemmingsplan Oude Noorden*. dS+V. *Ruimtelijke Ordening, Team Bestemmingsplannen*. Gemeente Rotterdam, Rotterdam.
- 2) Anon., 2012 *Eindrapport beschermde vleermuizen, broedvogels en planten in en direct rond de Tuin van Noord te Rotterdam*. Adviesbureau Mertens, Wageningen
- 3) Anon., 2014. *Uitvoeringsprogramma Natuurkaart Rotterdam, december 2014*.
- 4) Anon., 2018. *Startnotitie Bestemmingsplan 'Oude Noorden en Agniesebuurt', 23-02-18*. Rotterdam
- 5) Keyzer, J. 2017. *Natuurtoets. In het kader van de Wet natuurbescherming en Verordening ruimte. Plangebied: Notarieel Archief Rotterdam, Rotterdam*. Rapportkenmerk ER20170524v01. Ecoresult B.V., Dordrecht.

Internetsites:

- <https://calculator.aerius.nl/calculator/#>
- www.gis.rotterdam.nl/gisweb2
- <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>
- <http://rotterdam.maps.arcgis.com/apps/Viewer/index.html?appid=a04fcc63c77945c7b8d207ecd0b2fa5e>
- http://pzh.b3p.nl/viewer/app/Natura_2000
- <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>
- <https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/duurzaam/>
- <https://www.verspreidingsatlas.nl/>
- <http://wilde-planten.nl/>
- <http://ravon.nl/>
- <https://www.sovon.nl>
- <https://www.vlinderstichting.nl/>
- <http://www.zoogdiervereniging.nl/>

Bijlage 1: Foto's bestemmingsplangebied

Ontwikkellocatie aan de Soetendaalseweg 74. A. van Meurs | Ecoresult B.V.

Oevervegetatie langs de Rotte biedt schuilgelegenheid voor vissen en andere waterfauna en nestgelegenheid voor watervogels. A. van Meurs | Ecoresult B.V.

Ontwikkellocatie aan de Hartenruststraat. A. van Meurs | Ecoresult B.V.

De Noordsingel 250 is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. A. van Meurs | Ecoresult B.V.

Bijlage 2: Wetgevende kaders

Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) van kracht. Deze nieuwe wet is een vervanging en samenbundeling van drie voorgaande wetten; de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet³. Tevens heeft er een decentralisatie van het bevoegd gezag plaatsgevonden: per 1 januari 2017 zijn de provincies verantwoordelijk voor de vergunningen en ontheffingen. De Wnb is op te delen in grofweg drie delen:

Bescherming van gebieden

De Wnb richt zich met de bescherming van natuurgebieden uitsluitend op Natura 2000-gebieden. Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In Natura 2000-gebieden worden bepaalde diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit te behouden. Invloeden (ook van buitenaf) mogen deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen.

Bescherming van soorten

³ www.rvo.nl

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	Beschermingsregime Nationaal beschermde soorten (andere soorten) § 3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Tabel 1: Soortenbescherming en verbodsbepalingen volgens de Wnb

De Wnb onderscheidt drie verschillende beschermingsregimes, met elk hun eigen verbodsbepalingen (zie tabel 1). De eerste twee categorieën zijn gebaseerd op de door de Europese Unie opgestelde Vogelrichtlijn (uit 1979) en de Habitatrichtlijn (uit 1992). Het derde beschermingsregime betreft soorten die niet op Europees niveau beschermd zijn, maar wel op landelijk niveau: de Nationaal beschermde soorten (in de wet aangeduid als “andere soorten”). Als bevoegd gezag heeft iedere afzonderlijke provincie (een aantal) algemene soorten uit deze derde categorie vrijgesteld van ontheffingsplicht. Wel geldt altijd voor alle soorten de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat men bij werkzaamheden met mogelijk negatief effect op

planten en dieren, maatregelen dient te nemen (binnen wat redelijkerwijs van men verwacht kan worden) om onnodige schade aan planten of dieren te voorkomen⁴.

Bescherming van houtopstanden

De bescherming van houtopstanden betreft voornamelijk een voortzetting van de Boswet en richt zich op de instandhouding van het bosareaal. Bij houtopstanden groter dan 10 are of 20 rijbomen en gelegen buiten de bebouwde kom geldt een meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod. In deze natuurtoets blijft de bescherming van houtopstanden buiten beschouwing.

Zorgplicht

Naast verbodsbepalingen geldt de zorgplicht ten aanzien van alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. De Wet natuurbescherming formuleert de algemene zorgplicht als volgt (artikel 1.11):

- Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving;
- Deze zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken;
- De zorgplicht is altijd, voor iedereen en in alle gevallen van toepassing.

⁴ Ministerie van Economische zaken (2016) Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen